

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kábrtovou ve věci

žalobce: a) R. A.
b) A. A.
která podala žalobu jménem svým a svých nezletilých dětí:
nezletilý I. A.
nezletilá F. A.
nezletilý M. A. A.
právně zastoupeni JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem,
se sídlem Šafaříkova 666, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 9. 2019, č. j. OAM-218/ZA-ZA11-ZA17-R2-2017 a č. j. OAM-217/ZA-ZA11-ZA17-R2-2017,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 9. 2019, č. j. OAM-218/ZA-ZA11-ZA17-R2-2017 a č. j. OAM-217/ZA-ZA11-ZA17-R2-2017, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobcům k rukám právního zástupce náhradu nákladů řízení ve výši 20 570 Kč, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Včas podanou žalobou namítal žalobce a) a žalobkyně b) nezákonnost shora identifikovaných rozhodnutí, kterými nebyla žalobcům udělena mezinárodní ochrana v České republice (dále také „ČR“) dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud spojil projednání obou žalob ke společnému řízení, neboť jde o manžele a jejich nezletilé děti.
2. V případě žalobce se jedná již o druhé rozhodnutí žalovaného, neboť první rozhodnutí bylo zdejším soudem pod sp. zn. 31 Az 3/2017-215 zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud vytkl správnímu orgánu, že provedl hodnocení případu jen z několika důkazů, když měl přeložit a posoudit více materiálu, které žalobce ke svému případu nabízel. Konkrétně soud vyzval správní orgán, aby přistoupil k překladu článků ze sociálních sítí, předvolání k soudu a facebookové komunikace.

I. Obsah žaloby

3. Žalobce shrnul, že byl v zemi původu pronásledován za články, které umíšťoval na sociální sítě, i za komunikaci s blogerem, který kritizoval tamní režim. Z toho důvodu do jeho bytu vtrhli dva muži, kteří jej zbili a odvedli na Oddělení banditismu a terorismu, kde jej bili právě pro jeho publikační činnost. Žalobce se dále obává trestního stíhání pro daňové úniky, kterých se nedopustil. Byla již snaha jej předvolat k soudu. Žalobci je známo, že to je způsob, jakým tamní režim bojuje s opozičními novináři a aktivními lidmi, prostě je odsoudí a uvězní za trestný čin, který nesouvisí s jejich politickou aktivitou.
4. Žalobce je názoru, že se žalovaný snaží zpochybnit žalobcovu věrohodnost. V druhé polovině na straně 6. správní orgán uvádí že "akcentuje hrubá protiřečení si žadatele během jeho výpovědi, nejprve tento sdělí, že slyšel mnoho dobrého o ČR, dlouho plánoval, že sem s rodinou pojede a vyřizoval si právě proto i česká víza. Následně pak sdělí, že jeho vycestování z Ázerbajdžánu bylo nárazovým popudem poté, co mu došla obsílka od soudu." Žalobce se domnívá, že toto rozhodně není žádné protiřečení, zvláště když správní orgán v horní části 3. strany napadeného rozhodnutí při přepisu pohovoru s žalobcem sám uvádí "Když mu došlo druhé předvolání od soudu, byl to pro něj impuls, aby Ázerbajdžán opustil." Žalobce se domnívá, že toto není v rozporu. Delší přípravy a zamýšlený odjezd do České republiky a impuls v podobě soudní obsílky, který přiměl žalobce emigrovat, tedy učinit to, co již stejně plánoval, není v protikladu. Naopak, žalobce pochopil, že se jeho obavy naplňují a již nezůstane jen u výhrůžek a bití, ale dojde k sofistikovanému pronásledování se zapojením i soudu.
5. Pokud správní orgán poukazuje na to, že žalobce nevyužil v zemi původu veškeré prostředky, které dle správního orgánu země původu umožňovala, pak žalobce opakuje, že se obrátil na ombudsmana a po napadení rovněž na linku policie. Znalosti osudů podobně vystupujících novinářů v kombinaci s doručeným předvoláním k soudu za vykonstruovaná protiprávní jednání jej vedlo k tomu, aby rychle jednal a zachránil tak sebe i svou rodinu před zlovůlí.
6. Činí-li pak správní orgán závěry o tom, že články psané žalobcem nejsou protirežimní, že jsou naopak prorežimní, tak s tímto žalobce nemůže souhlasit. Články, které žalovaný správní orgán uvádí v napadeném rozhodnutí, žalobce nepsal. Ty byly psány jinou osobou, na zadání režimem země původu, většina byla publikována až v době, kdy

žalobce v Ázerbajdžánu ani nebyl. Žalobce není autorem prorežimních článků, natož těch, které byly publikovány po jeho odjezdu. Jedná se o manipulaci ze strany státních orgánů Ázerbajdžánu, kterou chtěl žalobce správnímu osvětlit, ale jednáním správního orgánu mu toto nebylo umožněno.

7. Žalobce namítal, že mu správní orgán neumožnil vyjádřit se ke spisovému materiálu a odmítl do spisu zařadit články a odkazy na texty, které žalobce skutečně sepsal. Žalobci tak byla znemožněna realizace jeho procesních práv.
8. Žalobce poukázal na praxi nedemokratických režimů v tom směru, že místo zásahu do svobody projevu je nespolutracující autor obviněn za neplacení daní, neoprávněné podnikání, držení drog apod., případně je u čtenářů znevěrohodněn tím, že jeho jménem je vydán naprosto režimu poplatný článek. Žalobce v žalobě uvedl příklady obdobně stíhaných osob, např. investigativní novinářky Chadídži Ismajlové, Intigama Alijeva, významného advokáta, či kritiků Evropských her v Baku manželů Lejly a Arifa Junusových.
9. Pokud správní orgán uvádí, že aktivity žalobce nelze považovat za opoziční, že na žalobci není nic „vybočujícího“, co by mělo ohrožovat či pobuřovat režim jeho vlasti, pak s tímto jako nesprávným a neodpovídajícím hodnocením žalobce nemůže souhlasit. Důkazem je to, že byl v zemi původu na nepřijatelnost své činnosti upozorněn, a při neuposlechnutí napaden, i jeho partnerka, a zadržen a vyslýchán.
10. K závěrům správního orgánu, že nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobci hrozit v případě návratu do země vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti, když v Ázerbajdžánu byl trest smrti zrušen, pak žalobce poukazuje na jiné způsoby, které zasahují do lidských práv a svobod, jako je odsouzení a vykonání trestu odnětí svobody za podvržený trestný čin, když ve skutečnosti jde o potrestání za projev politických názorů.
11. Žalobce nesouhlasí s napadeným rozhodnutím, protože neodráží skutečný stav věci. Žalobce se v zemi původu cítí ohrožen pro svou novinářskou činnost. Žalovaný správní orgán tím, že se seznámil pouze s omezeným okruhem textů, a odmítl přijmout podklady od žalobce, ani nemohl zjistit skutečný stav věci. Správní orgán se nezabýval výše uvedenými informacemi, když uzavřel, že žalobce mezi protirežimní novináře nepatří, že vykonával i jiné profese
12. Žalobkyně – manželka žalobce – uváděla tytéž žalobní námitky s tím, že její manžel, ona i jejich děti jsou v zemi původu ohroženi pro manželovu novinářskou činnost.
13. Žalobci shodně uzavřeli, že žalovaný nezjistil spolehlivě stav věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, jak je mu uloženo správním řádem; jeho hodnocení dokladů pak je nesprávné a rozhodnutí nemá oporu ve správním dokazování. Správní řízení je zatíženo výše uvedenými procesními vadami. Obě napadená rozhodnutí navrhl žalobci zrušit.

II. Shrnutí vyjádření žalovaného

14. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě popřel oprávněnost žaloby, s touto nesouhlasí, odkázal na obsah správního spisu, zejména na žádost o udělení mezinárodní ochrany, výpověď žalobce, použité informace o zemi původu a na vlastní rozhodnutí, na jehož správnosti setrval, neboť dle jeho názoru zjistil skutečný stav věci, případ posuzoval ve všech souvislostech, zabýval se všemi skutečnostmi, které žalobce v průběhu správního

řízení uvedl, opatřil si potřebné podklady a objektivní informace pro rozhodnutí.

15. Žalovaný uvedl, že žalobce nebyl členem žádné politické strany, organizace či hnutí, v místě bydliště se žádným způsobem veřejně politicky neangažoval, ve své novinářské činnosti se také příliš intenzivně neprojevoval, a proto ani nemůže být srovnáván s občany Ázerbájdžánu uvedenými v žalobě. Tvrzení žalobce o tom, že články zmiňované žalovaným v napadeném rozhodnutí podporující současnou ázerbájdžánskou politickou linii nepsal, je pouze jeho účelová argumentace. Jelikož v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že žalobcovy články nejsou protirežimní, nýbrž naopak v souladu s politickým směřováním současného režimu, nelze obavy žalobce v případě návratu do země původu v tomto směru považovat za opodstatněné. V zemi původu vyjma jednoho nedoloženého napadení a několikahodinového zadržení policií žalobce žádné potíže neměl, avšak v této souvislosti se ani nepokusil obrátit na příslušné orgány s žádostí o pomoc, nadto zemi původu opustil legálně, bez problémů letecky, s vlastním cestovním pasem, z čehož je zřejmé, že o jeho osobu nemají bezpečnostní orgány či orgány činné v trestním řízení žádný zájem, a proto tomuto ani v případě návratu do země původu pronásledování dle § 12 zákona o azylu či reálné ohrožení vážnou újmou ve smyslu § 14a nehrozí. Dále na rozdíl od právního zástupce žalovaný ve výpovědích protiřečení spatřuje. Také matka žalobci telefonicky sdělila, že se o jeho osobu žádný orgán v zemi původu nezajímá, a to ani v žalobcem zmiňované věci daňového deliktu. Po vyhodnocení veškerých spisových materiálů, včetně výpovědí žalobce a příloh, působí jím uváděné důvody nevěrohodně a značně účelově. K věci žalovaný rovněž konstatuje, že v rámci zásady hospodárnosti řízení nechal žalovaný přeložit pouze písemné materiály doložené žalobcem, jež by se mohly týkat přímo jeho osoby. Je možno připustit, že v Ázerbájdžánské republice není v oblasti dodržování lidských práv a svobod vše na požadované úrovni, avšak ke každé žádosti o udělení MO je třeba přistupovat individuálně, což se stalo i v tomto případě.
16. Dle názoru žalovaného, žalobce nebyl v průběhu správního řízení zkrácen na svých právech, přičemž nesplňuje podmínky pro udělení určité formy mezinárodní ochrany. Žalovaný v tomto směru odkazuje na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí a má za to, že splnil dostatečným způsobem pokyny krajského soudu. Žalovaný navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

III. Jednání před krajským soudem

17. Při nařízeném jednání dne 14. 9. 2020 žalobce okomentoval jím do spisu doložené listiny. Uvedl, že z předloženého článku (čl. 56-57) jasně vyplývá, že Mahir Džavadov není vlastizrádce, ale je to nepřítel prezidenta, který zabil jeho bratra a syna. Z předložených materiálů lze zjistit, že žalobce je s ním prakticky v denním styku a to přes Facebook a Whatsapp, a to po mnoho let. To dokládá i dopis tohoto člověka, který zaslal žalovanému a v němž doporučuje udělit žalobci MO s ohledem na jeho žurnalistické aktivity. K dalšímu materiálu (čl. 58-60) žalobce uvedl, že v pravém horním rohu je uvedeno, že se jedná o přísně tajný materiál vyhotovený v jednom exempláři, a jedná se vlastně o informaci získanou od ruských tajných služeb, z níž vyplývá, že otec současného prezidenta prakticky vyprovokoval arménsko-ázerbájdžánský konflikt v Náhorním Karabachu a jeho manželka, tedy matka prezidenta, je arménka. Tento dopis má žalobce k dispozici právě od Mahira Džavadova.
18. Čl. 49-54 je zprávou HRW o návštěvě Angely Merkelové v Baku. Ta se tam setkala s prezidentem, s nímž jednala o svobodě slova a o nutnosti osvobodit zavřené blogery,

novináře a mladé aktivisty. Je tam obsaženo její prohlášení s uvedenou výzvou. K straně 43-44 žalobce uvedl, že se jedná o televizi MAIDAN, která je od 90. let v Berlíně, tato je v Ázerdbajdžánu zakázána a konkrétně na zadní straně 44 je jméno žalobce, který s touto spolupracoval a dával tam rozhovor. Str. 45-48 byla vypracována ázerdbajdžánskou organizací na ochranu lidských práv v Německu a pojednává o stavu lidských práv v Ázerdbajdžánu, obsahuje seznam zavřených blogerů a novinářů a popisuje s tím související tamní situaci.

19. Žalobce dále doplnil, že byl žalovaným vyzván k doplnění dokumentů přímo on sám, nikoli jeho právní zástupce. Na to žalobce sdělil, že bez svého zástupce ty dokumenty nepředloží, tak před něj pracovník položil 2 papíry, že je musí podepsat. Poté, co žalobce odmítl bez zástupce podepsat, šel pracovník za paní S. a poté řekl žalobci, že jeho právník ho nemůže v ČR zastupovat. Týden nato byl vyzván zástupce žalobce (Procenko), přičemž na OAMP bylo žalobci řečeno, že tam může jenom zástupce, že on a jeho žena už vypovídali. Žalobce měl 2 dokumenty od matky, z 15. 4. 2014 od soudu, kde se uvádí, že podle § 84 odst. 2 trestního zákona ho mají předvést násilím.
20. Žalobce dále předložil originál novin, které otiskly článek, který nenapsal.
21. Ze svědecké výpovědi svědka V. N. P. soud zjistil, že tento zastupoval žalobce v průběhu správního řízení. Přestože žalobce OAMP předložil plnou moc danou svému zástupci, správní orgán ji nepřijal, a tak mu žalobce volal, jak má postupovat. Předvolání k jednání zástupce nedostal a v den, kdy měl žalobce termín, uvedl, že na něho byl činen morální nátlak v tom smyslu, že zástupce nemá právo se tohoto jednání účastnit, že nemá právnické vzdělání. Svědek uvedl, že má v ČR studium práv ověřeno ve smyslu nostrifikace. Řekl proto žalobci, že ho uvádějí v omyl a žalobce mu řekl, že ten pracovník křičel, házel spisy na stůl a tak ho chtěl uklidnit, ale on několikrát odešel a přišel a tvrdil to samé. Řekl žalobci, ať tedy nic nepodepisuje. On mu pak sdělil, že ho nutili k podpisu, takže to podepsal. Dne 13. 5. 2019 dostal zástupce výzvu k jednání a zavolal žalobci, aby tam přišel a ať vezme všechny doklady, že budou studovat spis a případně předkládat dokumenty či vznášet námitky. Setkali se a společně přijeli do tábora. Zástupce byl vpuštěn, ale žalobce nikoliv. Pracovnice sepsala protokol o tom, že zástupce žádal tlumočníka. Svědek upřesnil, že nikoli pro sebe, ale pro žalobce. Protokol následně zástupce podepsal. Tímto seznámení skončilo, tedy tak, že fakticky neproběhlo. Žalovaný se ho na jeho vzdělání nedotazoval, jméno pracovnice tábora nezná. Žalobce měl balík listin, které ale do spisu tedy doloženy nebyly.
22. Zástupce žalobců uvedl, že žalobci jsou přesvědčeni, že dostatečně doložili své pronásledování v zemi původu. Poukázali na předložené články, z nichž vyplývá pronásledování žalobce pro jeho publikační činnost. Z předložených novin vyplývá jasná snaha o diskreditaci žalobce, kdy je mu podsouváno, že vytvořil něco na podporu státu. Oba žalobci pak poukazují na procesní pochybení správního orgánu, kdy jim nebylo umožněno seznámit se s podklady za přítomnosti svého právníka, aniž by správní orgán ověřoval jeho vzdělání a naopak při jeho účasti nebylo umožněno řádně předložit důkazní dokumenty a seznámit se se spisem. Správní orgán nesprávně vyhodnotil pronásledování žalobců v zemi původu, jimi předloženými materiály se nedostatečně zabýval a proto i nesprávně celou věc vyhodnotil, porušil procesní předpisy.
23. Pověřený pracovník žalovaného odkázal plně na obsah spisu, žalobu i napadené rozhodnutí. Upozornil na fakt, že i přes zvláštní charakter azylového řízení, které je u

každé osoby plně důvěrné, žalobce přístup k důvěrným informacím umožnil na základě plné moci jinému žadateli o azyl. Žalovaný je přesvědčen, že se řídil tím, co mu soud uložil v předešlém řízení, je přesvědčen, že přestože byl žalobce publicistou, ze všech dokumentů nelze vysledovat jeho azylové pronásledování a také ze všeho vyplývá, že ze své země neprchal. Žalovaný je dále přesvědčen, že žalobci nehrozí ani nebezpečí vážné újmy. K namítaným procesním pochybením pak žalovaný připomněl možnost požádat o právního zástupce, i možnost OPU a další. Je otázkou, proč žadatel zvolil zástupce jako obecného zmocněnce jiného žadatele o azyl. Žalovaný rovněž zdůraznil, že při svém hodnocení nevycházel toliko z podkladů předložených žalobcem, ale i z oficiálních informací státních a nestátních organizací o situaci v zemi původu tak, jak je běžné ve všech dalších azylových věcech. Vše platí i pro případ žalobkyně a jejích dětí a rozhodnutí v této věci, neboť celý příběh se prakticky odvíjí od manželových problémů.

IV. Posouzení věci krajským soudem

24. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a po prostudování obsahu správního spisu, v kontextu s žalobními námitkami, pak usoudil následovně.
25. Ze správního spisu soud zjistil, že meritem žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany byl fakt, že v jeho vlasti mu hrozilo nebezpečí od státních úřadů a policie, a to z důvodů článků, které umístil na sociální síť. K němu do bytu vtrhli neuniformovaní muži, sebrali mu notebook a fotoaparát a předvedli jej na takzvané oddělení Banditismu a terorismu. Stalo se tak před očima jeho ženy a dětí. Dostal ránu pěstí a manželka facku. Žalobce se rozhodl opustit svoji vlast poté, co obdržel druhý dopis, aby se dostavil na soud, když byl z nepochopitelného důvodu obviněn, že neplatí daně. Důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je obava žalobce ze zadržení pro jeho publikační činnost a nedostavení se na předvolání k soudu. Důvody žalobkyně jsou odvozeny od žádosti žalobce.
26. Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 10. 2018, č.j. 31 Az 3/2017-215 bylo první rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Soud na tomto místě odkazuje na odůvodnění citovaného rozsudku co do popisu azylového příběhu žalobce, když rozsudek je oběma účastníkům znám.
27. Krajský soud se zabýval nejprve námitkou žalobce týkající se procesního pochybení správního orgánu, spočívajícího v neumožnění seznámení se s podklady pro rozhodnutí ve věci.
28. V odůvodnění napadeného rozhodnutí týkajícího se žalobce žalovaný uvedl, že byl žalobce vyrozuměn o možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí ve věci jeho žádosti. Žalobce následně předložil plnou moc pro svého zástupce, a proto byl předvolán tento zástupce; ten dorazil sám dne 13. 5. 2019 a sdělil, že chce mít u správního úkonu přítomného tlumočníka. Správní orgán uvedl, že právo na tlumočníka má toliko žadatel o azyl, nikoli jeho zástupce. Správní orgán dále přistoupil k překladům doplněných podkladů, jak mu bylo uloženo předešlým rozsudkem krajského soudu.
29. Ze správního spisu soud ověřil, že dne 15. 4. 2019 doručil žalobce žalovanému plnou moc svého právního zástupce. Dne 16. 4. 2019 se žalobce dostavil k seznámení s podklady

rozhodnutí ve věci, kde do protokolu uvedl, že s provedením úkonu v nepřítomnosti zmocněnce nesouhlasí. K podkladům se vyjádřit nechtěl, nenavrhl doplnění, zopakoval, že chce přítomnost zmocněnce. Na základě předvolání se dne 13. 5. 2019 dostavil zástupce žalobce za účelem seznámení se s podklady. Zmocněnec uvedl, že bez svého klienta se seznámit nechce. Dle protokolu žádal o přítomnost tlumočníka. Doplnil, že jeho klient se se spisem seznámit chce, ale minule se odmítl seznámit, jelikož tak nechtěl činit bez přítomnosti zmocněnce. Zmocněnec požádal o nový termín seznámení, kde bude přítomen jak klient, tak tlumočník ruského jazyka. Dále zmocněnec doplnil, že jeho klient má nové dokumenty, které by rád při příštím seznámení s podklady doložil. Poté správní spis obsahuje už jen listinu, kterou se vyrozmívá účastník a zmocněnec o prodloužení lhůty pro vydání rozhodnutí do 30. 9. 2019. Rozhodnutí bylo vydáno 12. 9. 2019.

30. Dle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „s.ř.“) nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.
31. Judikatura dovodila, že povinnost správního orgánu zakotvená v citovaném ustanovení není naplněna pouze tím, že správní orgán nebrání účastníkům řízení se s podklady rozhodnutí seznámit, ale je povinen aktivně poučit a vyzvat k uplatnění tohoto práva (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2016, čj. 9 As 226/2015-44, ze dne 12. 1. 2017, čj. 5 Azs 229/2016-44).
32. K tomu lze rovněž odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2016 č.j. 4 Azs 217/2016-40: *„Pokud jde o námitku, že žalovaný v rozporu s § 36 odst. 3 správního řádu neumožnil stěžovateli vyjádřit se k podkladům řízení, podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je smyslem tohoto ustanovení správního řádu „poskytnout účastníkovi správního řízení možnost prezentovat správnímu orgánu své stanovisko k důkazním prostředkům, které správní orgán shromáždil ve správním řízení,“ a „možnost vznést výhrady k podkladům“ shromážděným správním orgánem pro jeho rozhodnutí. **Naplnění daného ustanovení je tak posuzováno s ohledem na jeho smysl, nikoliv formalisticky (viz rozsudky ze dne 4. 2. 2004, č. j. 6 A 15/2000 - 63, č. 186/2004 Sb. NSS, a ze dne 15. 12. 2004, č. j. 7 As 40/2003 - 61, č. 958/2006 Sb. NSS).“***
33. Krajský soud ze správního spisu a z výpovědi svědka shledal, že bylo porušeno právo žalobce na vyjádření se k podkladům rozhodnutí. Ve smyslu výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu je třeba postup správního orgánu hodnotit nikoliv formalisticky, ale s ohledem na smysl ustanovení § 36 odst. 3 s.ř. V dané věci je z protokolů o seznámení se s podklady (jak žalobce tak jeho zmocněnce) zřejmé, že fakticky toto seznámení se s podklady neproběhlo, byť jsou jednotlivé podklady taxativně v protokolech vypočteny. Žalobce se k nim sice vyjádřit odmítl, ale z charakteru protokolu jasně vyplývá, že nikoli proto, že by se tohoto práva vzdal, ale proto, že úkon seznámení se s podklady chtěl učinit spolu se svým zmocněncem. Stejně tak zmocněnec se domáhal toho, aby u seznámení se s podklady mohl být žalobce.
34. V protokolu ze dne 13. 5. 2019 je zaznamenáno, že zmocněnec žádal tlumočníka. Lze dát za pravdu výkladu správního orgánu, že zákon negarantuje tlumočníka zmocněnci, který nerozumí českému jazyku. Nicméně za takové procesní situace bylo na správním orgánu, aby pokračoval v opakovaném předvolání žalobce (včetně jeho zmocněnce) i tlumočníka a učinil zadost povinnosti seznámit s podklady žalobce, neboť fakticky tak dříve učiněno

nebylo. Správní orgán však chybně považoval svoji povinnost za splněnou a přistoupil k vydání rozhodnutí ve věci.

35. Podstatou povinnosti správního orgánu je umožnit účastníku řízení, aby ve fázi před vydáním rozhodnutí mohl uplatnit vůči svědkům, znalcům, pravosti listin, úplnosti důkazní situace atd. své výhrady, resp. učinit procesní návrhy tak, aby rozhodnutí skutečně vycházelo ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Jde o velmi podstatné procesní právo, na které je při přezkoumávání správních rozhodnutí kladen velký důraz i ze strany soudů. Například náleží ÚS ze dne 3. 3. 2005, sp. zn. II. ÚS 329/04, uvádí, že: „*Je porušením principu právního státu, pokud správní orgán nedal stěžovateli možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění.*“ Jestliže tak správní orgán neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 LPS. K takové skutečnosti musí soud přezkoumávající napadené správní rozhodnutí přihlédnout a rozhodnutí zrušit. (JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. Správní řád. 6. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019).
36. Pro úplnost soud dodává, že polemika žalovaného, byť vznesená na jednání jako řečnická otázka, o tom, že si žalobce za zástupce zvolil jiného azylanta, je zcela irrelevantní. Je zcela na účastníkovi řízení, kým se ve věci nechá zastupovat, a zda využije možnosti žádat o ustanovení právního zástupce ve věci, či „půjde cestou“ obecného zastoupení. Charakter azylového řízení a důvěrnost informací v něm nemůže být na překážku volby obecného zmocněnce, neboť je zcela na žadateli o mezinárodní ochranu, s kým chce svůj azylový příběh, popř. důvěrné informace, sdílet. Obstrukce správního orgánu v průběhu správního řízení naznačující žalobci, že zplnomocnění zmocněnce je neplatné či nepřipustné, jsou proto neopodstatněné.
37. Hodnocením postupu žalovaného dospěl krajský soud k závěru, že správní řízení nebylo vedeno způsobem vyžadovaným zákonem. Žalobu proto shledal důvodnou a obě napadená rozhodnutí zrušil.
38. Krajský soud již dále nepřistoupil k podrobnému přezkoumání hmotněprávního posouzení správního orgánu. Žalovaný uzavřel, že žalobce není osobou, co do životního profilu ani co do jeho sporné činnosti novináře, která by se dala považovat za opoziční a které by měl být věnován zájem bezpečnostních složek její vlasti. K tomu krajský soud žalovaného upozorňuje na vyčerpávající **rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 1 Azs 343/2018-28 ze dne 27. srpna 2019**, který se podrobně zabývá situací opozičních novinářů v Ázerbájdžánu, respektive důkazním břemenem tížícím žadatele (včetně posouzení jeho věrohodnosti), potažmo správní orgán. Pro další řízení bude proto nezbytné, aby se žalovaný řídil mimo jiné závěry v citovaném rozsudku, dále aby zohlednil relevantní zprávy o zemi původu založené ve spise. Např. ve správním spise zařazená souhrnná zpráva o Ázerbájdžánu odkazuje na zprávu organizace Freedom House „Svoboda ve světě 2017“, která přidělila Ázerbájdžánu status „nesvobodný“ a vyhodnotila jej na sedmistupňové škále stupněm 7 v oblasti politických práv a stupněm 6 v oblasti občanských svobod. Žalovaný se také vypořádá s opakovaným tvrzením žalobce, že „prorežimní“ články nepsal on sám osobně, ale že tyto mají za cíl zdiskreditovat jeho osobu. Krajský soud upozorňuje na obecné pravidlo vyplývající z judikatury, že pokud žadatel o mezinárodní ochranu se po celou dobu řízení drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za

souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, a je pak třeba z takové výpovědi vycházet (rozsudky ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 – 83, nebo ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 – 98, č. 1913/2009 Sb. NSS).

V. Závěr a náklady řízení

39. Z výše uvedených důvodů krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc žalovanému vrátil ve smyslu ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. k dalšímu řízení. Shora vysloveným právním názorem je žalovaný vázán (ust. § 78 odst. 5 s.ř.s.).
40. Ohledně nákladů řízení postupoval krajský soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalobce. Náklady řízení tvoří odměna právního zástupce žalobců, kterou soud přiznal dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, konkrétně za úkony převzetí a příprava zastoupení (za obě řízení), doplnění žaloby (za obě řízení), účast na jednání, celkem tedy 5 úkonů po 3 100 Kč za úkon, tj. 15 500 Kč. K tomu advokátovi náleží paušální náhrada hotových výdajů ke každému úkonu (5 x 300 Kč), celkem 1 500 Kč. Odměna advokáta včetně DPH, jehož platbu advokát doložil, činí proto 20 570 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 21. září 2020

JUDr. Jana Kábrtová v. r.

Za správnost vyhotovení: R. V.

samosoudkyně